

EL BENESTAR EN TRUGES

REFERENT A LA NOVA LEGISLACIÓ

El treball realitzat engloba el conjunt de reformes tan legislatives com de caire ètic referent a la nova legislació referent a les truges en gestació. Durant el transcurs del treball, hem pogut profunditzar tan en àmbits legislatius que desconeixíem com de caire social gràcies a les enquestes. Per últim gràcies al treball, hem pogut arribar a conclusions que ens faran créixer tan com a professionals com a persones i per tan creiem necessari agrair a les persones que han fet el treball possible.

Dues coses m'admiren: la intel·ligència de les bèsties i la bestialitat dels homes----Flora Tristán

Els autors del següent treball han estat:

Bertran Suàrez, Marc:

Castanyer Torrecasana, Eduard:

Creus Tacies, Xavier:

INDEX

1) Introducció	pàg.4
- Introducció a l'any 2002	pàg.4
- Definició benestar animal	pàg.4
- El perquè de les pressions al consumidor	pàg.5
- Controvèrsia entre directiva i ramader	pàg.5
- La directiva en l'actualitat	pàg.5
3) Avantatges i desavantatges dels sistemes d'allotjament	pàg.6
2) Legislació de la directiva	pàg.7
- Contingut de la legislació	pàg.8
- Control de la legislació	pàg.8
3) Articles de premsa	pàg.8
4) Entrevista expert	pàg.9
5) Opinió social (enquestes)	pàg.11
6) Conclusions generals	pàg. 13
7) Bibliografia	pàg. 14
8) Annex.....	pàg. 14

1.INTRODUCCIÓ

A continuació, durant la part de introducció, s'intentarà resumir el marc en què es trobava el mercat porcí durant l'any 2002, les raons per a la creació de la nova normativa, quines foren les causes dels canvis de legislació i les principals conseqüències que tingueren en l'àmbit ramader. Tot a aquest conjunt d'informacions només faran referència en els aspectes que es vegin relacionats amb les truges en fase de gestació, ja que la directiva afecta a molts més àmbits.

1.1 Introducció al marc de l'any 2002

Ens situem l'any 2002, més concretament el 31 d'octubre, quan es publica un seguit de normatives que es troben al Real Decret 1135/2002. Aquesta normativa, tindrà com a conseqüència un seguit de canvis en el benestar animals corresponent al sector porcí, causant un cert malestar en el sector degut a la despesa econòmica que causarà als ramaders.

Aquest conjunt de mesures, correspondran a un seguit de pressions per part del consumidor que a mesura que més coneixement ha anat adquirint del sector càrnic ha cregut que les condicions en les que es trobaven els animals no eren les més adequades, d'aquí a que la majoria de canvis del decret corresponguin a mesures respectives al benestar animal.

Una de les mesures més controvertides del real decret fou el canvi referent a com devien estar les truges durant la fase de gestació, ja que des de l'any 1970, la major part de truges en gestació es trobaven en gàbies individuals on el moviment era molt escàs. La majoria d'aquests gàbies, que ara només són utilitzades fins que es confirma la gestació, solen tenir una mida d'uns 60 cm d'ample i 2,2 metres de llargada.

Aquest fet, té una gran importància econòmica, ja que el canvi de sistema requeria una gran despesa, sense passar per alt que moltes granges a part de reformes necessitaven dur a terme ampliacions per a poder seguir la normativa tal com marcava el decret.

1.2 Definició benestar animal

Com s'ha comentat anteriorment, aquest conjunt de mesures aplicades al Real Decret 1135/2002 es devien a un intent de millora del benestar per part del consumidor. Per tan, el primer que ens hem plantejat ha estat intentar definir quines serien les condicions per a que les truges durant la gestació disposessin d'un bon benestar.

Tot i que és difícil definir el benestar com a tal, hi ha varies formes per a poder definir-lo. Tot i així, es creu que la millor forma de descriure el benestar animal és la creada per la Farm Animal Welfare Council.

Per a que els animals estiguin en benestar animal:

- Els animals han d'estar lliures de set i gana
- Lliures d'incomoditat

- Lliures de dolor i malaltia
- Lliures de poder mostrar el seu comportament normal
- Lliures de por i estrès

1.3 El perquè de les pressions del consumidor

Pel que fa als motius principals del canvi de legislació, com s'ha comentat anteriorment, aquests es deuen sobretot a les pressions que foren realitzades pel consumidor a partir de l'entrada del segle 21.

Aquest conjunt de pressions, tenien com a principal funció una millora dels animals durant la seva vida productiva, ja que es creia que en els països desenvolupats, era de vital importància tractar de forma correcta els animals i que aquests poguessin mostrar els seus comportaments naturals, fet que en les antigues gàbies no era possible, ja que aquestes permetien un moviment molt limitat.

Una de les raons d'aquestes pressions es deu molt també al paper dels mitjans de comunicació que també han jugat un paper molt important amb la difusió de la informació abans d'aplicar-se la normativa. Per altra banda, també s'ha de tenir en compte, que a part de la conscienciació del consumidor, el fet del creixement de la ramaderia ecològica, també ha donat molt a conèixer les condicions en què es trobaven els animals

1.4 Controvèrsia entre la directiva i el ramader

Un cop publicada la directiva, de seguida va ser mal vista i protestada pels ramaders, ja que aquesta requeria una alta inversió en totes les granges. Els principals canvis eren que les gàbies individuals de les truges en gestació havien d'ésser canviades per patis conjunts on les truges poguessin disposar de més mobilitat i trobar-se en millors condicions.

Aquest fet, requeriria ampliar molt les instal·lacions mitjançant obres que costarien molts diners als ramaders i fins i tot causant que molts ramaders de tipus familiars decidissin vendre les granges degut a la impossibilitat d'afrontar les obres.

A més a més d'aquest fet de les noves reformes, cal sumar-hi l'encariment de la cadena de producció que no es veuria reflectit en el preu final del consumidor repercutint clarament a la butxaca del ramader.

Per últim, cal destacar, que a tot aquest conjunt de reformes que ha de fer el ramader, també se l'hi haurà d'aplicar els canvis de slats que són requerits per altres directives. Tot i així durant el transcurs del treball només ens centrarem en la normativa referent a les truges durant la gestació.

1.5 La directiva en l'actualitat

Pel que fa a la directiva en l'actualitat, va ser posada en vigor l'any 2013, deixant un termini llarg per a que les granges es poguessin adaptar a la nova normativa. Per altra banda, tota granja que es construís nova hauria de complir la normativa del Real Decret a partir del 2002.

DESENVOLUPAMENT

A continuació, es procedirà a l'argumentació de les idees plantejades anteriorment. Durant els següents apartats, s'aprofundirà: en els avantatges i les contres del nou sistema, en el decret en qüestió, articles de premsa i les opinions dels especialistes.

2 AVANTATGES I DESAVANTATGES DELS SISTEMES D'ALLOTJAMENT

1. Avantatges de tenir les truges en grups

- El primer avantatge, és que els animals milloren en benestar, ja que podran mostrar les seves conductes naturals. Això els lliurarà de les estereotípies que estem acostumats a veure a les gàbies.
- En segon lloc, que estiguin en llibertat beneficiarà a la força que aconseguirà l'aparell locomotor de l'animal.
- Per últim, la llibertat de l'animal ajudarà a que el part es dugui a terme de forma correcta i més ràpida amb una disminució de la mortalitat neonatal.

2. Desavantatges de tenir les truges en grups

- Tenir els animals en grups dificulta l'exploració de la truja per a poder realitzar ecografies i exàmens clínics.
- Dificulta el maneig.
- Promou les baralles territorials provocant pèrdues.
- Encareix el cicle productiu.

3. Avantatges de tenir les truges en gàbies

- Millor control dels animals pel que fa a ecografies, exàmens clínics entre altres.
- Afavoreix un millor maneig com les vacunacions
- Abarateix el cicle productiu.

4. Desavantatges de tenir les truges en gàbies

- Provoca certes estereotípies en els animals com a conseqüència de tenir-les tot el dia tancades.
- Mal desenvolupament de l'aparell locomotor de l'animal

Imatge comparativa entre l'antic sistema de truges en gestació en gàbies (esquerre) i el nou sistema marcat per la nova legislació on les truges es troben en patis (dreta).

3 LEGISLACIÓ DE LA DIRECTIVA

1. Contingut de la legislació

Si ens fixem en el Real Decret 1135/2002 més concretament en els aspectes de les truges en gestació, podem destacar dos canvis que jugaran un paper molt important en la futura producció porcina.

- El primer canvi, constarà d'una renovació de les normatives referent a l'espai dels que hauran de disposar les truges. Pel que fa a les truges no primíparaes, és a dir, que hagin tingut més d'un part, hauran de disposar de 2,25 metres quadrats cada una, mentre que les truges joves, les que no hagin tingut part hauran de tenir com a mínim 1,64 metres respectivament. Aquestes mesures podran variar depenent de la grandària del lot de truges que es disposi. Per exemple, en cas que el lot sigui inferior a 6 individus, la superfície es veurà augmentada un 10%, mentre que en el cas que el lot sigui superior a 40 truges, la superfície es podrà veure disminuïda un 10%.

Per altra banda, especificant el tipus de sòl del que disposaran haurà de ser continu compacte com a mínim d'un 1,3 metres quadrats per truja adulta i de 0,95 per truja jove. D'aquestes dades anteriors, cal destacar, que com a màxim un 15% de l'anterior superfície podrà estar reservada a les estructures de drenatge.

En el cas de la resta del sòl, aquest serà ocupat per sòl engraellat que haurà de seguir la legislació. En el cas de les truges en gestació, aquest haurà de tenir una amplada màxima de 20 mm. En canvi per a les biguetes han de tenir una amplada mínima de 80 mm.

- Per altra banda, a part de disposar d'aquestes superfícies per cada truja aquestes hauran d'estar juntes durant la fase de gestació, a partir de les 4 setmanes de la cubrició fèrtil fins a 7 dies abans del part. Durant aquesta fase de gestació, també serà requerit un sistema d'alimentació que pugui garantir que totes elles pugin alimentar-se de forma suficient tot i estar en presència d'altres animals. Per a poder resoldre aquest problema, no es podrà requerir a lligar les truges.
- En tercer lloc, un dels àmbits que també innova la nova directiva és amb el canvi de legislació referent a l'estructura de les parideres. Aquestes ara hauran d'ésser constituïdes de forma que la truja pugui construir el seu niu de manera natural. Per altra banda, cada paridera haurà de disposar d'un espai darrere d'aquesta per a poder assistir el part adequadament si és necessari. En cas que la truja es pugui moure lliurement, s'haurà de disposar d'un espai per a protegir els garrins preferentment amb barrots.
- Per últim, també serà necessari que els ramaders coneguin i disposin del coneixement sobre el benestar animal. Per a que això es compleixi, les comunitats autònomes i per tan els governs s'asseguraran que es respectin dites normatives.

2.Control de la legislació

Per a poder dur a terme un bon control de la legislació establerta, l'autoritat competent establirà un sistema de control per a poder informar al Ministeri de Agricultura Pesca i Alimentació abans del 31 de març de cada any, perquè aquest pugui informar alhora la Comissió Europea que s'està seguint la legislació.

Aquests controls, que podran realitzar-se amb altres fins, seran molt importants de cara a obtenir dades estadístiques de cada territori.

En cas que les granges inspeccionades no segueixin la legislació impartida pel Real Decret se'ls hi aplicarà una sanció. Tot i que el que va sortir publicat al BOE no s'especificava cap tipus de sanció específica, en el cas que es trobessin alguns casos de granges que no respectessin la nova normativa es podrien dur a terme mesures cautelars com la immobilització d'animals o l'aturada obligatòria de l'explotació.

4 ARTICLES DE PREMSA

Per a saber quina fou el ressò que tingué la notícia de la nova legislació als mitjans de comunicació hem fet una recerca dels diferents diaris per saber quina era la opinió que transmetien a la població.

Pel que fa al número d'articles és baix un cop passats els anys de l'aprovació de la legislació, ja que foren pocs els que dedicaran grans pàgines al diari. Si ens referim als articles que hem

trobat són de caire econòmic. L'exemple que hem decidit posar al treball forma part del diari de Girona.

Article digital Diari de Girona

El títol de l'article és el següent: **JARC alerta que el 65% d'explotacions de truges podrien desaparèixer.**

La temàtica de l'article, fa referència als problemes que tindran els ramaders per a complir la nova normativa, ja que el 65% de les explotacions de truges de la província de Girona tindria certes dificultats per acondicionar les granges. La JARC (Sindicat de joves agricultors i ramaders de Catalunya) calcula que d'aquest 65% que poden desaparèixer un 25% haurà de destinar uns 50000€ per cada 100 truges per la realització d'obres.

Per altra banda, la JARC denuncia a les faltes de comunicacions dels estaments polítics, que en el cas del parlament de Catalunya han estat nuls i esperen que se'ls ignori. El mateix Salvi Marull, responsable de la JARC, fa servir les paraules "ens temem que el Parlament com sempre ens donarà l'esquena", "se'n renten les mans".

Per últim, l'article també destaca la problemàtica que hi ha hagut entre les granges i els ajuntaments, on aquests es veuen desbordats per la demanda de permisos d'obres i ajudes per part dels ramaders.

5. ENTREVISTA A EXPERTS

Entrevista a expert

Josep Creus (EXPERT PORCÍ)

A continuació, hem decidit que era convenient pel treball, la realització d'una entrevista d'un ramader amb experiència que hagués viscut l'antic sistema durant varis anys i que hagués dut el canvi de legislació. La opinió del ramader és molt important, ja que és una visió que normalment pot discernir amb la dels veterinaris. A més a més, és difícil trobar la opinió d'un ramader a articles, cosa que en el cas del veterinari no passa.

Josep Creus, de 69 anys, és responsable i propietari de societat anònima Ramse des dels 32 anys, empresa integradora que a part de porcs, té gran quantitat de vedells d'engreix en intensiu.

-Hola bon dia, en primer lloc, deixi'm que li preguntí: quan fa que es dedica a treballar en porcs?

-Hola bon dia, bé doncs, l'ofici de ramader, com la majoria dels que tenen la meua edat, ja ens ve des de ben petits, ja que és algo que es mama a casa al veure els teus pares durant tot el dia a la granja.

- Per tan, es podria dir que porta més de mitja vida dedicada al món del porc?

-Sí la veritat és que sí, crec que són més de 53 anys si els comptes no s'equivoquen (riu).

-Llavors durant aquests anys, ha vist molts tipus de manejos pel que fa a la truja en gestació i al seu benestar?

-Home sí, principalment, crec que des dels anys seixanta fins ara hem pogut observar fins a tres tipus d'estils pel que fa maneig de la truja. Recordo que durant els anys seixanta, quan jo començava, les truges ja es trobaven en grup, i no fou fins als setanta quan decidiren que era més econòmic tenir la truja en una gàbia durant tota la legislació, i la veritat és que ho era i més còmode també. I pel que fa al sistema actual, doncs les tornem a tenir en grup un altre cop com abans.

-Com vas veure l'últim canvi de legislació?

-El principi no em va fer gaire gràcia la veritat, a ningú li agrada que li diguin que s'ha de gastar uns diners de forma obligatòria, però bueno la llei és la llei (riu).

-Com vas gestionar les reformes per seguir la nova llei del benestar?

-Algunes naus les vaig poder aprofitar retirant les gàbies i convertint-les en corrals, mentre que algunes altres, vas ser necessari la construcció des de zero.

-Pel que fa a altres companys de la zona com creus que han rebut la notícia de la nova legislació?

-Crec que el sentiment és generalitzat, i fins i tot alguns han arribat a tancar la paradeta, però el final tots hem acabant passant pel tubo.

-Ja per acabar, quina és la teva opinió al respecte de com es va crear aquesta nova legislació? Creus que hi hauria d'haver algun canvi respecte al preu del porc?

-Sens dubte, aquesta legislació no es va tenir gaire en compte el ramader, ja que no es van realitzar cap tipus de consulta. Crec que és més una legislació de cara a la galeria per tenir content el consumidor. Pel que fa a la segona pregunta, si que crec que s'hauria de pujar el preu del porc, ja que amb aquestes millores de benestar, el preu del tot el que seria cicle del porc ha augmentat, però bé, ja sabem que el més importa és el preu del producte final a supermercat i ens hem d'adaptar.

-Moltes gràcies per la seva atenció.

- A vosaltres.

6 OPINIÓ SOCIAL

1. Preguntes de les enquestes

Durant el transcurs del treball, s'ha cregut que era de vital importància saber quina era la opinió de la gent. Per aquesta raó, es van realitzar un conjunt d'enquestes mitjançant xarxes socials i a peu de carrer a diverses persones. A pesar que es va intentar arribar al major ventall d'edats, hi alguns grups de població que predominen com és l'interval de 16 a 25 anys. Per últim, destacar, que no s'ha tingut cap tipus de preferència pel que feia a professions, races o sexes a l'hora de contestar, ja que tots els 72 enquestats podien respondre l'enquesta de forma completament lliure.

A l'hora de contestar les preguntes, cinc de les sis preguntes de la que es componia l'enquesta, eren amb respostes ja establertes, mentre que una de les sis corresponia a una pregunta on es podia fer ús del redactat.

Pel que fa als percentatges de la població exactes que han respost les enquestes són els següents:

- De 16 a 25 anys: 54,17% dels enquestats
- De 25 a 35 anys: 34,72% dels enquestats
- De 35 a 50 anys: 5,56% dels enquestats
- De 50 a 65 anys: 4,17% dels enquestats
- Més de 65 anys: 1,39% dels enquestats

A part de la pregunta inicial sobre l'edat, l'enquesta es componia de cinc preguntes més de caràcter senzill per a que l'enquestat no hagués de fer molt d'esforç a respondre-les.

La primera pregunta es componia per saber si la població enquestada es trobava en contacte o tenia algun tipus de relació amb el sector ramader. Pel que foren les respostes a la pregunta foren les següents:

Les respostes foren les següents

- Un 42,25% dels enquestats té relació amb el sector ramader
- Un 57,75% dels enquestats no té relació amb el sector ramader

En segon lloc, la segona pregunta, feia referència a saber si l'enquestat tenia alguna idea sobre el canvi de legislació referent al benestar animal de les truges.

Les respostes foren les següents

- Un 44,4% de la població enquestada coneixia la nova legislació
- Un 55,6% de la població enquestada desconeixia la nova legislació

Observant aquests resultats, podem veure que s'assemblen considerablement a la pregunta anterior. Aquest fet ens estaria indicant que la majoria de gent que es troba en relació amb el sector ramader, tenia coneixement de la implantació d'aquesta nova legislació.

Respecte a la tercera pregunta, aquesta qüestionava sobre l'afer anterior i quin era la opinió de l'enquestat per saber què en pensava d'aquest canvi de legislació del sector porcí per a la millora del benestar animal.

De les 58 persones que respongueren la pregunta, la quantitat de respostes foren molt variades, ja que les opinions diversificaven molt. Tot i així, cal destacar, que a pesar d'aquesta diversificació, les opinions es podien dividir en tres apartats.

- La primera i també la majoritària, coincidia que era primordial per a la salut dels animals que aquests es trobessin en millors de cara al benestar animal
- Per altra banda, es trobava la opinió que defensava l'antiga legislació, ja que aquesta havia reformat completament el sector provocant la venda de multitud de granges degut a la impossibilitat d'afrontar les reformes. A més a més, el sector defensor d'aquesta
- Per últim, una opinió molt minoritària era la que li era igual l'aspecte del benestar animal.

La quarta pregunta tractava la qüestió de si era necessari un increment del preu del porc per a poder afavorir el ramader i així poder compensar la despesa invertida en la millora del benestar.

Les respostes foren les següents:

- Un 77,78% dels enquestats creien convenient un increment de preu del porc per afavorir el ramader
- Un 22,22% dels enquestats no creien que fos convenient aquest increment.

Pel que fa a la cinquena i última pregunta, tenia com a missió saber si la gent estaria disposada a pagar més per un porc on els seus orígens han estat amb un bon benestar o si seguirien optant per a la opció més barata.

Les respostes foren les següents:

- Un 73,61% dels enquestats estarien disposats a pagar més pel producte amb millor benestar.
- Un 26,39% dels enquestats optarien per la opció més barata

Els resultats d'aquesta pregunta, ens indicarien que la majoria de gent que estaria a favor d'augmentar el preu del porc per a fomentar el benestar animal també estaria disposat a pagar més per un producte de qualitat.

2. Conclusions de les enquestes

Centrant-nos amb la majoria dels enquestats, podem afirmar que la majoria de la població es troba a favor de millorar el benestar animal a pesar de desconèixer la legislació actual. Aquest fet podria respondre a que a mesura que avança en el temps la societat, la població mostra més respecte pels animals intentant millorar-ne les condicions durant el cicle reproductiu.

Per altra banda, també destaca el fet que la immensa part de la població enquestada estaria disposada a pagar més per una millor condició del producte comercialitzat. Ara bé, si ens fixem amb anàlisis de mercats realitzats els últims anys, ens adonarem que la gent segueix optant pel producte més barat independent de quines siguin les condicions amb què ha estat criat. Aquest fet es veuria confirmat amb el creixement d'establiments que opten pel producte barat com seria el cas de la cooperativa agropecuària de Guissona.

7. Conclusió final

La conclusió final que traïem del treball, és que aquest canvi de legislació es va redactar gràcies a la forta pressió que realitzaren els consumidors als polítics. Això ens indicaria que la gent, actualment es troba fortament conscienciada amb els animals que consumeix, acte que reflecteix un cert avanç en la societat actual.

Ara bé, fixant-nos amb opinions, d'altres ramaders, aquesta legislació posada en vigor els darrers anys, no implica en absolut la opinió d'aquests, ja que com acostuma a passar amb l'esglaió polític, no hi va haver cap tipus de comunicació entre aquests i els ramaders. Aquest fet, sens dubte és el que provoca més malestar en el sector, primari, ja que com a professionals que porten molts anys treballant en el sector, no agrada que se'ls comuniquin noves legislacions sense haver passat per un consens abans d'aplicar-se.

A més a més, en aquest fet, es tracta d'una legislació que implica canvis estructurals de gran tamany, ja que com s'ha comentat durant al transcurs del treball, alguns podien haver de reformar completament la seva granja.

Per últim, un dels factors que es tenen en compte durant el treball és l'impacte econòmic que no es veu reflectit en el preu final del producte, fet que repercuteix molt en la labor del ramader.

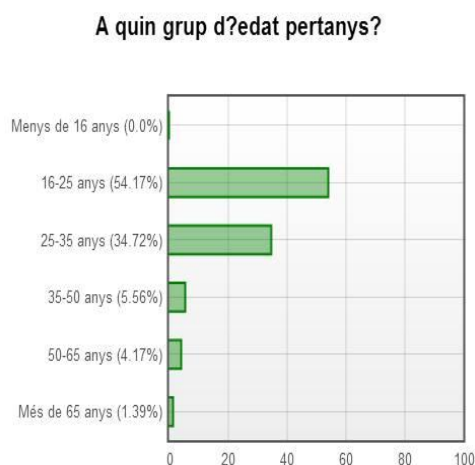
En resum, el fet del benestar animal en truges gestants, és un tema que té com a principal al·licient el conflicte entre la població, ja que la defensa o la contra dependrà del estatus ètic de la persona en qüestió.

8. Bibliografia

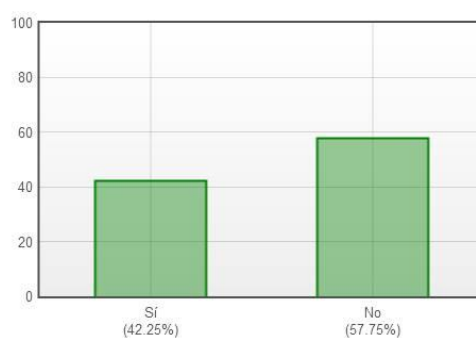
- M.V. Noemí O. Friedrich*. 2012. InformaciónVeterinaria (CMVPC), Córdoba, 170:41-43 y 171:42-44
- Manteca X. Etologia Veterinaria. 2009, Multimedia Ediciones veterinarias, Madrid.
- Vila,E. *Estudi tècnic- econòmic de l'adaptació a la Llei deBenestar Animal d'una explotació porcina de lacomarca d'Osona i posterior valoració de la seva implementació. TFG. Vic.*
- TUYTTENS, Frank *et al.* "Factors influencing farmers' responses to welfare legislation: A case study of gestation sow housing in Flanders (Belgium)". *Livestock Science* 116 (2008): 289-299.
- Barrera, j. projecte de canvi d'orientació i ampliació de explotació porcina de truges "medà"al t.m. de castelló de farfanya (la noguera). Castelló de Farfanya, Juny de 2013.
- PEDERSEN, Bjarne."Alojamiento de Cerdas en Grupos" (2004). Managing Director, Egebjerg. Dinamarca.
- BOE
- Diari de Girona

9. Annex

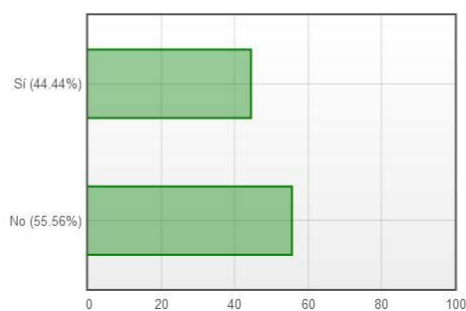
1. Annex enquestes

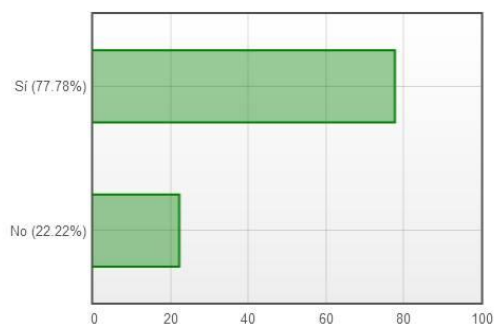
Tens alguna relació en el sector ramader, ja sigui familiar o relacionat amb l'àmbit de treball?

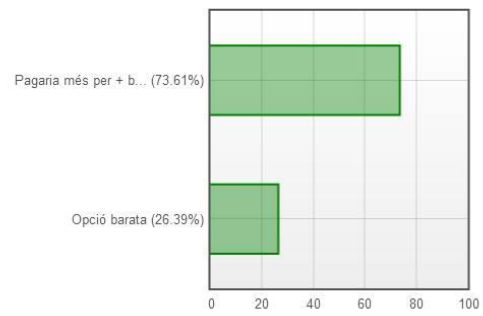
Sabies que s'ha canviat la normativa referent a que les truges en gestació que abans es trobaven en gàbies actualment han d'estar en cubicles totes juntes amb possibilitat de mobilitat per millorar el seu benestar?

Creus que s'hauria de pujar el preu del porc per afavorir al ramader respecte a l'esforç econòmic que realitza per millorar el benestar animal?

Estaries disposat a pagar més pel producte on l'animal es troba amb millor benestar o seguiries comprant la opció més barata?

MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN

22544 *REAL DECRETO 1135/2002, de 31 de octubre, relativo a las normas mínimas para la protección de cerdos.*

El Convenio europeo de 10 de marzo de 1976, ratificado por España mediante Instrumento de 21 de abril de 1988, recoge las normas mínimas sobre protección de animales en explotaciones ganaderas.

La Unión Europea, ante la necesidad de establecer normas mínimas comunes para la protección de los cerdos de cría y de engorde, y a fin de evitar en la medida de lo posible sufrimientos e incomodidades excesivas a estos animales en los modernos sistemas de explotación, adoptó la Directiva 91/630/CEE, del Consejo, de 19 de noviembre de 1991, relativa a las normas mínimas para la protección de cerdos, cuya transposición al ordenamiento jurídico interno se efectuó por medio del Real Decreto 1048/1994, de 20 de mayo, relativo a las normas mínimas para la protección de cerdos.

De conformidad con el artículo 6 de la citada Directiva 91/630/CEE, la Comisión ha presentado un informe sobre los sistemas de cría intensiva de cerdos. El dictamen del Comité Científico Veterinario de 30 de septiembre de 1997 señala que los cerdos deben vivir en un entorno que se ajuste a sus necesidades de ejercicio y comportamiento exploratorio y que una importante limitación de espacio compromete su bienestar. Como resultado de este dictamen y considerando que es necesario mantener un equilibrio entre los diferentes aspectos que han de tomarse en consideración en lo que se refiere al bienestar, incluida la sanidad, y factores económicos y sociales, además del impacto medioambiental, el Consejo de la Unión Europea ha adoptado la Directiva 2001/88/CE, de 23 de octubre de 2001, por la que se modifica la Directiva 91/630/CEE, relativa a las normas mínimas para la protección de cerdos, que es necesario incorporar al ordenamiento jurídico español.

Por otra parte, el Real Decreto 348/2000, de 10 de marzo, por el que se incorpora al ordenamiento jurídico la Directiva 98/58/CE, relativa a la protección de los animales en las explotaciones ganaderas, establece las disposiciones comunitarias aplicables a todos los animales de granja sobre las características de los establos, las condiciones de aislamiento, calefacción, ventilación, la inspección del equipamiento y del ganado. La Comisión Europea ha considerado oportuno incluir estas materias en el anexo de la Directiva 91/630/CEE en el caso de los cerdos, por medio de la Directiva 2001/93/CE de la Comisión, de 9 de noviembre de 2001, por la que se modifica la Directiva 91/630/CEE relativa a las normas mínimas para la protección de cerdos, la cual es también necesario incorporar al ordenamiento jurídico español.

Se procede, por tanto, a la incorporación de la Directiva 2001/88/CE y de la Directiva 2001/93/CE, anteriormente citadas, al ordenamiento jurídico español. En aras de una mayor claridad y seguridad jurídica se ha considerado conveniente derogar el Real Decreto 1048/1994 y promulgar una nueva norma.

En la elaboración de este Real Decreto han sido consultadas las Comunidades Autónomas y los sectores afectados.

En su virtud, a propuesta del Ministro de Agricultura, Pesca y Alimentación, de acuerdo con el Consejo de Estado y previa deliberación del Consejo de Ministros en su reunión del día 31 de octubre de 2002,

DISPONGO:

Artículo 1. *Objeto.*

El presente Real Decreto establece las normas mínimas para la protección de cerdos confinados para la cría y el engorde.

Artículo 2. *Definiciones.*

A efectos del presente Real Decreto, se entenderá por:

1. «Cerdo»: animal de la especie porcina de cualquier edad, tanto si se cría con vistas a la reproducción como al engorde.
2. «Verraco»: animal macho de la especie porcina después de la pubertad y que se destina a la reproducción.
3. «Cerdeja joven»: animal hembra de la especie porcina tras la pubertad y antes del parto.
4. «Cerdeja»: animal hembra de la especie porcina después del primer parto.
5. «Cerdeja en lactación»: cerdeja entre el período perinatal y el destete de los lechones.
6. «Cerdeja postdestete y cerdeja gestante»: cerdeja entre el destete y el período perinatal.
7. «Lechón»: cerdo desde el nacimiento al destete.
8. «Cochinillo destetado»: cerdo no lactante de hasta diez semanas de edad.
9. «Cerdo de producción»: cerdo de más de diez semanas de edad, hasta el sacrificio o la monta.
10. «Autoridad competente»: son autoridades competentes la Administración General del Estado y los órganos competentes de las Comunidades Autónomas en sus ámbitos respectivos.

Artículo 3. *Condiciones de cría en las explotaciones de cerdos.*

Todas las explotaciones deberán cumplir los requisitos siguientes, además de los establecidos en el anexo:

1. La superficie de suelo libre de la que deberá disponer cada cochinillo destetado o cerdo de producción criado en grupo, excluidas las cerdejas y las cerdejas jóvenes después de la cubrición, será, al menos, de:

Peso en vivo (en kilogramos)	Metros cuadrados
Hasta 10	0,15
Entre 10 y 20	0,20
Entre 20 y 30	0,30
Entre 30 y 50	0,40
Entre 50 y 85	0,55
Entre 85 y 110	0,65
Más de 110	1,00

2. La superficie total de suelo libre de la que deberá disponer cada cerdeja, o cada cerdeja joven después de la cubrición, cuando se críen en un grupo, será, al menos, de 2,25 metros cuadrados y 1,64 metros cuadrados, respectivamente. Cuando dichos animales se críen en grupos inferiores a seis individuos, la superficie de suelo libre se incrementará en un 10 por 100. Cuando los animales se críen en grupos de 40 individuos o más, la superficie de suelo libre se podrá disminuir un 10 por 100.

3. El revestimiento del suelo se ajustará a los siguientes requisitos:

A) Para las cerdas jóvenes después de la cubrición y las cerdas gestantes: una parte de la superficie estipulada en el apartado 2 de este artículo, que será, como mínimo, de 0,95 metros cuadrados por cerda joven y de 1,3 metros cuadrados por cerda, deberá ser de suelo continuo compacto, del que el 15 por 100, como máximo, se reservará a las aberturas de drenaje.

B) Cuando se utilicen suelos de hormigón emparillados para cerdos criados en grupos:

a) La anchura de las aberturas será de un máximo de: para lechones, 11 mm; para cochinitos destetados, 14 mm; para cerdos de producción, 18 mm; para cerdas y cerdas jóvenes después de la cubrición, 20 mm.

b) La anchura de las viguetas será de un mínimo de: 50 mm para lechones y cochinitos destetados y 80 mm para cerdos de producción, cerdas y cerdas jóvenes después de la cubrición.

4. Las cerdas y cerdas jóvenes se criarán en grupos durante el período comprendido entre las cuatro semanas siguientes a la cubrición y los siete días anteriores a la fecha prevista de parto. Los lados del recinto en el que se mantenga el grupo medirán más de 2,8 metros. Cuando se crien en un grupo de menos de seis individuos, los lados del recinto medirán más de 2,4 metros. Las condiciones de este párrafo no se aplicarán a las explotaciones que cuenten con menos de diez cerdas.

No obstante lo dispuesto en el párrafo anterior, las cerdas y cerdas jóvenes criadas en explotaciones de menos de 10 cerdas podrán mantenerse aisladas durante el período comprendido entre las cuatro semanas siguientes a la cubrición y los siete días anteriores a la fecha prevista de parto siempre que puedan darse fácilmente la vuelta en el recinto en que se encuentren.

5. Sin perjuicio de los requisitos previstos en el anexo de este Real Decreto, las cerdas y cerdas jóvenes deberán disponer de acceso permanente a materiales manipulables que se ajusten, como mínimo, a los requisitos pertinentes del mencionado anexo.

6. Los cerdos que haya que criar en grupos, pero sean particularmente agresivos, hayan sido atacados por otros cerdos o estén enfermos o heridos podrán mantenerse temporalmente en recintos individuales.

En los casos especiales descritos anteriormente, el recinto que se utilice deberá permitir que el animal se pueda dar la vuelta fácilmente, siempre que ello no sea contrario a consejos veterinarios específicos.

7. Las cerdas y cerdas jóvenes mantenidas en grupos se alimentarán mediante un sistema que garantice que cada animal pueda comer suficientemente, aun en presencia de otros animales que compitan por la comida.

8. Para calmar su hambre, y dada la necesidad de masticar, todas las cerdas jóvenes, cerdas postdestete y cerdas gestantes deberán recibir una cantidad suficiente de alimentos de volumen o ricos en fibras, así como alimentos con un elevado contenido energético.

9. El resto de las condiciones relativas a la cría de cerdos serán conformes con las disposiciones generales que figuran en el anexo.

10. Se prohíbe la construcción o el acondicionamiento de instalaciones en las que se ate a las cerdas y cerdas jóvenes.

Asimismo, queda prohibido el uso de ataduras para las cerdas y cerdas jóvenes.

Artículo 4. *Control.*

1. El control del cumplimiento de las normas contenidas en el presente Real Decreto se realizará por la autoridad competente de las Comunidades Autónomas, a cuyo fin efectuará las inspecciones precisas, remitiendo al Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, antes del 31 de marzo de cada año, un informe sobre el resultado de las inspecciones realizadas el año precedente, con el fin de que el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación informe a la Comisión Europea, conforme a lo dispuesto en la legislación comunitaria.

2. Estas inspecciones, que podrán realizarse con ocasión de controles efectuados con otros fines, cubrirán anualmente muestras estadísticamente representativas de los distintos sistemas de cría del territorio de cada Comunidad Autónoma.

3. A efectos de lo previsto en los apartados anteriores, el Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación elaborará, en colaboración con las Comunidades Autónomas, un plan anual de controles, que incluirá, al menos, la determinación del tamaño de la muestra que deberá ser objeto de inspección en cada Comunidad Autónoma, así como los criterios básicos para la elección de la misma.

Artículo 5. *Formación del personal.*

1. Toda persona que emplee o contrate a personal encargado del cuidado de los cerdos deberá asegurarse de que dicho personal haya recibido las instrucciones y el asesoramiento debidos sobre las disposiciones pertinentes a que se refiere el artículo 3 y el anexo del presente Real Decreto.

2. A tal fin, las autoridades competentes de las Comunidades Autónomas se asegurarán de que se realice la formación a que se refiere el apartado anterior mediante cursos que tendrán una duración mínima de veinte horas e incluirán, al menos, contenidos teóricos y prácticos sobre fisiología animal, comportamiento animal, conceptos generales de sanidad animal y legislación vigente en materia de bienestar animal.

Artículo 6. *Importaciones de terceros países.*

Para ser importados en el territorio español, los animales procedentes de un país tercero deberán acompañarse de un certificado expedido por la autoridad competente de ese país, que certifique que se han beneficiado de un trato al menos equivalente al concedido a los animales de origen comunitario, tal como se establece en el presente Real Decreto.

Artículo 7. *Inspecciones comunitarias.*

1. En el supuesto de que expertos veterinarios de la Comisión Europea realicen controles sobre el terreno para garantizar la aplicación correcta y uniforme del presente Real Decreto, la autoridad competente de las Comunidades Autónomas y las del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, en el ámbito de sus respectivas competencias, les facilitarán la asistencia necesaria para el cumplimiento de sus funciones. A tal efecto, representantes del citado Departamento podrán acompañar a dichos expertos.

Para ello, los inspectores deberán aplicarse a sí mismos las medidas de higiene especiales necesarias para excluir todo riesgo de transmisión de enfermedades.

La autoridad competente de las Comunidades Autónomas y, en su caso, de la Administración General del Estado tomará las medidas que pudieran resultar necesarias para tener en cuenta los resultados de dicha inspección.

2. Por lo que respecta a las relaciones con los países terceros, se aplicarán las disposiciones de los artículos 18, 19 y 20 del Real Decreto 1430/1992, de 27 de noviembre, por el que se establece los principios relativos a la organización de controles veterinarios y de identidad de los animales que se introduzcan en la Comunidad procedentes de países terceros.

Artículo 8. *Incumplimientos y sanciones.*

El incumplimiento de lo previsto en el presente Real Decreto será sancionado con arreglo a lo dispuesto en la normativa vigente aplicable en cada caso.

Disposición derogatoria única. *Derogación normativa.*

A partir de la fecha de entrada en vigor del presente Real Decreto, queda derogado el Real Decreto 1048/1994, de 20 de mayo, relativo a las normas mínimas para la protección de cerdos y cuantas disposiciones de igual o menor rango se opongan al presente Real Decreto.

Disposición final primera. *Carácter básico y título competencial.*

El presente Real Decreto tiene carácter básico y se dicta al amparo de lo dispuesto en el artículo 149.1.13.^a y 16.ª de la Constitución, por los que se atribuye al Estado la competencia exclusiva en materia de bases y coordinación de la planificación general de la actividad económica y bases y coordinación general de la sanidad, respectivamente, excepto en su artículo 6 y en el apartado 2 del artículo 7, que se dictan al amparo del artículo 149.1.10.^a y 16.ª de la Constitución, que atribuyen al Estado competencia exclusiva sobre comercio exterior y sanidad exterior, respectivamente.

Disposición final segunda. *Facultad de aplicación.*

Se faculta al Ministro de Agricultura, Pesca y Alimentación para dictar, en el ámbito de sus competencias, las disposiciones que sean necesarias para la aplicación de lo dispuesto en este Real Decreto, así como para la modificación del anexo, cuando resulte necesario en caso de modificación de la normativa comunitaria.

Disposición final tercera. *Entrada en vigor.*

El presente Real Decreto entrará en vigor el 1 de enero de 2003, con las siguientes excepciones:

1. Las condiciones establecidas en los apartados 2, 3, 4, 5, y en el segundo párrafo del apartado 6 del artículo 3, se aplicarán:

1.º A todas las explotaciones que se construyan o reconstruyan o que comiencen a utilizarse por primera vez con posterioridad al 1 de enero de 2003,

2.º A todas las explotaciones a partir del 1 de enero de 2013.

2. La prohibición establecida en el segundo párrafo del apartado 10 del artículo 3, será exigible a partir del 1 de enero de 2006.

3. Las condiciones de espacio de las instalaciones para verracos descritas en el segundo párrafo del párrafo A) del capítulo II del anexo, se aplicarán:

1.º A partir del 1 de enero de 2003 a todas las explotaciones que se construyan o reconstruyan o que comiencen a utilizarse por primera vez a partir de dicha fecha.

2.º A todas las explotaciones a partir del 1 de enero de 2005.

Dado en Madrid a 31 de octubre de 2002.

JUAN CARLOS R.

El Ministro de Agricultura, Pesca
y Alimentación,
MIGUEL ARIAS CAÑETE

ANEXO

CAPÍTULO I

Condiciones generales

Además de las disposiciones correspondientes del anexo del Real Decreto 348/2000, de 10 de marzo, por el que se incorpora al ordenamiento jurídico la Directiva 98/58/CE, relativa a la protección de los animales en las explotaciones ganaderas, deberán cumplirse los requisitos siguientes:

1. En la parte del edificio en la que se encuentren los cerdos se evitarán niveles de ruido continuo superiores a 85 dBe, así como ruidos duraderos o repentinos.

2. Los cerdos deberán estar expuestos a una luz de una intensidad mínima de 40 lux durante un período mínimo de ocho horas al día.

3. Los locales de estabulación para los cerdos se construirán de forma que los animales puedan:

a) Tener acceso a un área de reposo, confortable desde el punto de vista físico y térmico, adecuadamente drenada y limpia, que permita que todos los animales se tumben al mismo tiempo.

b) Descansar y levantarse normalmente,

c) Ver otros cerdos; sin embargo, en la semana anterior al momento previsto del parto y durante el mismo, las cerdas y las cerdas jóvenes podrán mantenerse fuera de la vista de los animales de su misma especie.

4. Sin perjuicio de lo dispuesto en el apartado 5 del artículo 3, los cerdos deberán tener acceso permanente a una cantidad suficiente de materiales que permitan unas adecuadas actividades de investigación y manipulación como paja, heno, madera, serrín, compost de champiñones, turba o una mezcla de los mismos, que no comprometa la salud de los animales.

5. Los suelos serán lisos, pero no resbaladizos, para evitar daños a los cerdos y se diseñarán, construirán y cuidarán de forma que no causen daño o sufrimiento a los cerdos. Serán adecuados al tamaño y al peso de los cerdos y, si no se equipan con lechos de paja, formarán una superficie rígida, plana y estable.

6. Se alimentará a todos los cerdos, al menos, una vez al día. Cuando los cerdos se alimenten en grupos y no a voluntad, o mediante un sistema automático de alimentación individual, cada cerdo tendrá acceso al alimento al mismo tiempo que los demás animales del grupo.

7. Todos los cerdos de más de dos semanas de edad tendrán acceso permanente a una cantidad suficiente de agua fresca.

8. Se prohibirán todos los procedimientos no debidos a motivos terapéuticos o de diagnóstico, o desti-

nados a la identificación de los cerdos de conformidad con la normativa pertinente y que provoquen lesiones o la pérdida de una parte sensible del cuerpo o la alteración de la estructura ósea, con las excepciones siguientes:

- a) Una reducción uniforme de las puntas de los dientes de los lechones mediante el pulido o sección parcial, antes de que superen los siete días de vida, dejando una superficie lisa intacta; en caso necesario puede reducirse la longitud de los colmillos de los verracos para evitar lesiones a otros animales o por razones de seguridad.
- b) El raboteo parcial.
- c) La castración de los cerdos macho por medios que no sean el desgarre de tejidos.
- d) El anillado del hocico únicamente cuando los animales se mantengan en sistemas de cría al aire libre y de acuerdo con la normativa nacional.

El raboteo y la reducción de las puntas de los dientes no deberán ejecutarse por rutina sino únicamente cuando existan pruebas de que se han producido lesiones de las tetillas de las cerdas o las orejas o rabos de otros cerdos. Antes de su ejecución, se adoptarán medidas para prevenir la caudofagia y otros vicios teniendo en cuenta las condiciones ambientales y la carga ganadera. Por esta razón, las condiciones ambientales o los sistemas de gestión deberán modificarse si resultan inadecuados.

Solamente un veterinario o una persona formada, tal como se contempla en el artículo 5 de este Real Decreto, con experiencia en la ejecución de las técnicas aplicadas podrá realizar con los medios adecuados y en condiciones higiénicas cualquiera de los procedimientos descritos anteriormente. En caso de que la castración o el raboteo se realicen a partir del séptimo día de vida se llevarán a cabo únicamente mediante una anestesia y una analgesia prolongada practicada por un veterinario.

CAPÍTULO II

Disposiciones específicas para las distintas categorías de cerdos

A) Verracos.

Las celdas de verracos estarán ubicadas y construidas de forma que los verracos puedan darse la vuelta, oír, oler y ver a los demás cerdos. La zona de suelo libre de obstáculos a disposición de un verraco adulto deberá ser, como mínimo, de 6 metros cuadrados.

Cuando los recintos también se utilicen para la cubrición, la zona de suelo a disposición de un verraco adulto deberá ser, como mínimo, de 10 metros cuadrados y el recinto deberá estar libre de cualquier obstáculo.

B) Cerdas y cerdas jóvenes.

1. Se adoptarán medidas para minimizar las agresiones en los grupos.
2. En caso necesario, las cerdas gestantes y las cerdas jóvenes deberán ser tratadas contra los parásitos internos y externos. En caso de acomodarlas en parideras, las cerdas gestantes y las cerdas jóvenes deberán estar limpias.
3. En la semana anterior al momento previsto del parto, las cerdas y las cerdas jóvenes deberán disponer de material adecuado para hacer el nido en cantidad suficiente a menos que sea técnicamente inviable con respecto al sistema de estiércol líquido utilizado en el establecimiento.

4. Detrás de las cerdas o de las cerdas jóvenes deberá acondicionarse un espacio libre para permitir un parto de forma natural o asistida.

5. Las celdas de parto en las que las cerdas puedan moverse libremente deberán contar con dispositivos de protección de los lechones, como barrotes.

C) Lechones.

1. Una parte de la superficie total del suelo, suficiente para permitir que todos los animales estén tumbados al mismo tiempo, deberá ser sólida o estar revestida, o estar cubierta con una capa de paja o cualquier otro material adecuado.

2. Cuando se utilice una paridera, los lechones deberán disponer de espacio suficiente para poder ser amamantados sin dificultad.

3. Los lechones no deberán ser destetados antes de tener veintiocho días de edad a no ser que el hecho de no destetarlos sea perjudicial para el bienestar o la salud de la madre o de los lechones. Sin embargo, los lechones podrán ser destetados hasta siete días antes, si son trasladados a instalaciones especializadas que se vaciarán, se limpiarán y desinfectarán meticulosamente antes de introducir un nuevo grupo y que estarán separadas de las instalaciones de las cerdas, para limitar la transmisión de enfermedades a los lechones.

D) Cochinitos destetados y cerdos de producción.

1. Cuando los cerdos se críen en grupos, se adoptarán medidas para prevenir peleas que excedan de su comportamiento normal.

2. Los cerdos deben mantenerse en grupos con la mínima mezcla posible. Si tienen que mezclarse cerdos no familiarizados entre sí, la mezcla debe hacerse a la edad más temprana posible, preferiblemente antes del destete o, a lo sumo, una semana después. Cuando se mezclen los cerdos, se les ofrecerán las oportunidades adecuadas de escapar y ocultarse de otros cerdos.

3. Cuando aparezcan signos de pelea violenta, se investigarán inmediatamente las causas y se adoptarán las medidas adecuadas, como, por ejemplo, ofrecer paja abundante a los animales, si fuese posible, u otros materiales para investigación. Los animales en peligro o los agresores específicos se mantendrán separados del grupo.

4. El uso de tranquilizantes para facilitar la mezcla se limitará a condiciones excepcionales y únicamente previa consulta con un veterinario.

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA

22545 *ORDEN PRE/2917/2002, de 18 de noviembre, por la que se modifica parcialmente la Orden del Ministerio de Relaciones con las Cortes y de la Secretaría del Gobierno, de 18 de enero de 1993, sobre zonas prohibidas y restringidas al vuelo.*

Con motivo de los cambios en la estructura del espacio aéreo en los alrededores de la Base Aérea de San Javier (Murcia), que tienen por objeto el poder potenciar el uso de dicha Base Aérea por el tráfico aéreo civil, se hace necesario introducir cambios en la estructura de espacio aéreo definido en la Orden de 18 de enero de 1993 sobre zonas prohibidas y restringidas al vuelo.